

Eksamen HOVSPL10120 ordinær 14.01.22

Sensorveiledning utarbeides jfr Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ		
Oppgave 1: Sirkulasjon (15 %)		
Gjør rede for kliniske observasjoner som danner grunnlaget for å vurdere pasientens sirkulasjon		
Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt		
Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
• Puls: Trykkbølgen som kan palperes over arterie, oppstår når hjertet kontraheres og pumper blod ut i arteriene. Registrerer frekvens (norm. 60-100 hos voksne), rytme (regelmessig eller uregelmessig) og kvalitet (fylde). Ved regelmessig puls vanligvis telle i 15 sekunder og gange med 4.• Blodtrykk: Måles som oftest på overarm med blodtrykksapparat og stetoskop, angir trykket mot åreveggen. Systolisk når hjertet trekker seg sammen og presser blod ut i arteriene, diastolisk er trykket som utøves mot karveggen når hjertet fylles med blod før en ny sammentrekking.	Gjør rede for minst to observasjoner.	Johansen, E. (2021). Sirkulasjon. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 2</i> . (4. utg., s. 193-201). Gyldendal akademisk.

• Respirasjon; En frisk voksen person puster normalt inn 12-20 ganger pr. minutt. Tung pust (dyspne) kan oppstå ved sirkulasjonssvikt.• Hud og negler; hudfarge, hudtemperatur, fuktighet og elastisitet. Huden har under normale forhold frisk farge og er tørr og varm. Langvarig dårlig blodsirkulasjon kan gi fortykkede negler.• Smerter: iskemiske smerter kan oppstå når celler og vev ikke får tilstrekkelig oksygen.• Hevelse (ødem); kan oppstå når det er opphoping av væske i vevet, nedsatt muskel-venepumpe.• Diurese (urinproduksjon); ved nedsatt sirkulasjon vil kroppen holde tilbake væske og føre til redusert diurese.• Bevissthet: redusert blodtilførsel til hjernen kan påvirke pasientens mentale tilstand (uro, rastløshet, nedsatt orienteringsevne, svimmelhet).		

Sensorveiledning utarbeides jfr [Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ](#)

Oppgave 2: Sirkulasjon (5 %)

Nevn kjennetegn på kategori 1 trykkskade/trykksår

Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt

**Krav til innhold i en A-besvarelse
(i stikkordsform)**

Minstekrav for bestått besvarelse

Henvising til aktuell pensumlitteratur

- Intakt (hel) hud
- Rødhet som ikke blekner ved trykk
- Kan være smertefullt
- Kan kjennes annerledes enn omkringliggende vev (hardt/mykt, varmt/kjølig)

Nevner minst ett kjennetegn.

Johansen, E. (2021). Sirkulasjon. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), *Grunnleggende sykepleie Bind 2*. (4. utg., s. 208). Gyldendal akademisk.

Sensorveiledning utarbeides jfr Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ		
Oppgave 3: Sirkulasjon (15 %) Gjør rede for sykepleietiltak for å forebygge trykksår hos risikopasienter		
Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt		
Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvising til aktuell pensumlitteratur
• Undersøke huden regelmessig, særlig på trykkutsatte områder • Sørge for nødvendig trykkfordelende utstyr, som underlag i seng og stol • Sørge for stillingsforandring tilpasset behov (grad av immobilitet, madrassstype og hudens/vevets tilstand) • Tidlig mobilisering • Forebygge skyvekrefter ved forflytning • Involvere pasienter og pårørende • Kartlegge og vurdere ernæringsstatus	Gjør rede for min. to sykepleietiltak.	Johansen, E. (2021). Sirkulasjon. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 2</i> . (4. utg., s. 219-222). Gyldendal akademisk.

Sensorveiledning utarbeides jfr Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ		
Oppgave 4: Livets slutfase (10 %) Beskriv fysiologiske forandringer som kan være tegn på nær forestående død		
Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt		
Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
• Bevissthetstilstanden svekkes gradvis og går over i bevisstløshet. Noen veksler mellom klare og forvirrede øyeblikk, andre preges uro og angst • Respirasjonen kan være ujevn, dyp, rask, lange pauser (Cheyne-stokes), ralling fra luftveiene • Huden svett, kald og klam, kulden starter først på hender og føtter og brer seg videre utover kroppen. Kan få en blåaktig farge, ser voksaktig ut • Ansiktet får et innsunken preg, spesielt kinn og øyne, nesen trer markant fram • Musklene blir gradvis slappere • Urinproduksjonen opphører • Ødemer i de laveste partier av kroppen øker • Pulsen blir gradvis svakere til den ikke lenger føles	Beskriver min. tre tegn	Mathisen, J. & Steindal, S. A. (2021). Grunnleggende palliasjon og sykepleie ved livets avslutning. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 3</i> . (4. utg., s. 128).

Sensorveiledning utarbeides jfr Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ		
Oppgave 5: Livets slutfase (5 %) Nevn kroppslige plager som pasienten kan oppleve i livets slutfase		
Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt		
Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
• Trykksår • Smerter • Kvalme, oppkast og brekninger • Utfordringer ved eliminasjon av avfallsstoffer: Obstipasjon, diaré og inkontinens • Respirasjonsproblemer: Hoste, slim, dyspnè	Nevner min. to typer plager	Mathisen, J. & Steindal, S. A. (2021). Grunnleggende palliasjon og sykepleie ved livets avslutning. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimstbø (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 3</i> . (4. utg., s. 122 – 123 og 126 - 127).

Sensorveiledning utarbeides jfr [Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ](#)

Oppgave 6: Ernæring (15 %)

Gjør rede for kliniske data som kartlegges i vurdering av ernæringsstatus

Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt

Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
• Høyde, vekt og vektutvikling over tid• KMI• Hud og slimhinner: Hudens elastisitet og tørrhet, sprekker i munnviker og blødning fra tannkjøtt kan skyldes vitamin og mineralmangel.• Hår og negler: Håravfall og endring i hårstruktur kan skyldes mangel på næringsstoffer. Negler kan gro langsommere, bli sprøe eller endre karakter som tegn på dårlig ernæring.• Urin og avføring: Mengde, utseende og lukt.• Laboratorieprøver: Serumalbumin, kreatinin, hemoglobin, vitaminanalyse og kolesterolverdien kan være med på å gi et bilde av pasientens ernæringsstatus.	Minimum to av punktene må være gjort rede for, og av disse må høyde og vekt og/eller KMI være med.	Aagaard, H. (2021). Væske og ernæring. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 2</i> . (4. utg., s. 273-277). Gyldendal akademisk.

Sensorveiledning utarbeides jfr [Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ](#)

Oppgave 7: Ernæring (10 %)

Beskriv hvordan sykepleier kan gi helt eller delvis spisehjelp til pasienter som ikke klarer å innta maten på egen hånd

Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt

Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
• Sørge for god sitte- eller liggestilling, unngå bakoverbøyd hode• Sitte med eget ansikt i pasientens ansiktshøyde under mating, ev. stå ved siden av eller bak ved guiding.• Pasienten må se maten og få informasjon om hva han får å spise.• Forberede pasienten dersom maten er varm.• Skjære opp maten etter hvert• Gi pasienten god tid til å tygge og svelge• Ikke holde ny porsjon foran pasientens munn før han er ferdig med forrige• Pasienten skal selv holde glass eller mat dersom han klarer det, ev. med assistanse• Pasienten må få riktige spiseredskaper	Beskriver minimum tre punkter.	Aagaard, H. (2021). Væske og ernæring. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsbø (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 2</i> . (4. utg., s. 288 - 290). Gyldendal akademisk.

• Bruk den koppen eller det glasset som passer best • Hjelperen bør unngå å søle. Bruk serviett beregnet for voksne • Tørk rundt pasientens munn hvis nødvendig		

Sensorveiledning utarbeides jfr Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ		
Oppgave 8: Ernæring (5 %) Nevn ulike konsekvenser av underernæring		
Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt		
Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
• Redusert muskelmasse og nedsatt muskelkraft • Lever og hjerte kan minke i størrelse • Redusert immunforsvar • Nedsatt ventilasjon og hostekraft • Forsinket sårtilheling • Depresjon • Apati • Konsentrasjonsvansker	Minimum tre konsekvenser nevnes	Aagaard, H. (2021). Væske og ernæring. I N. J. Kristoffersen, S. A. Steindal, E.-A. Skaug & G. H. Grimsmo (Red.), <i>Grunnleggende sykepleie Bind 2</i> . (4. utg., s. 281). Gyldendal akademisk.

Sensorveiledning utarbeides jfr [Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ](#)

Oppgave 9: Generell patologi (10 %)

Beskriv moderat hypoksi og konsekvensene av *moderat* hypoksi i en nervecelle

Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt

Krav til innhold i en A-besvarelse (i stikkordsform)	Minstekrav for bestått besvarelse	Henvisning til aktuell pensumlitteratur
Moderat hypoksi er det en lett eller moderat oksygenmangel i cellen. Oksygenmangel i cellen gjør at den normale aerobe katabolismen (nedbrytingen) av næringsstoffer hemmes, og cellens innhold av ATP (energilager) reduseres. Dette fører først til at cellen ikke klarer å utføre sine spesialfunksjoner. For nerveceller betyr dette at de ikke kan lage nerveimpulser og frigjøre transmittere så lenge hypoksien varer. Hvis oksygentilførselen kommer tilbake i løpet av kort tid, begynner impulsdannelsen igjen uten at noen varig skade har skjedd. Hvis hypoksien er kronisk, kan cellen skades varig (irreversibelt).	Nervecellens spesialfunksjoner (nerveimpulsene) stopper.	Wyller, V.B.B. (2019): Syk. Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2.2, s. 54-55.

Sensorveiledning utarbeides jfr [Institusjonelle retningslinjer for sensorveiledning ved HiØ](#)

Oppgave 10: Etikk (10 %)

Beskriv hva som kjennetegner et etisk dilemma i sykepleie

Formelle krav til oppgaven: Ingen hjelpemidler tillatt

**Krav til innhold i en A-besvarelse
(i stikkordsform)**

Minstekrav for bestått besvarelse

Henvising til aktuell pensumlitteratur

Når normer eller verdier står i motsetning til hverandre, og det er tvil, usikkerhet eller uenighet om hva som er rett og galt er det et etisk problem eller en etisk utfordring. Hvis det ikke finnes noen fullgod løsning, og viktige verdier blir skadelidende uansett hvilken løsning vi velger er det et etisk dilemma. Fire sentrale helseetiske prinsipper/verdier kan stå på spill og stå mot hverandre. Respekt for pasientens autonomi, velgjørhetsprinsippet, ikke skade-prinsippet, rettferdighetsprinsippet.

Etisk dilemma er verdier som står på spill og ikke har en fullgod løsning

Magelssen M. & Pedersen R. (2020). Hva er «etikk» i helsetjenesten? I M. Magelssen, R. Førde, L. Lillemoen & R. Pedersen (Red.), *Etikk i helsetjenesten* (1. utg., s. 17 og 19). Gyldendal Akademisk.